

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Ndob/82/2023
Identifikačné číslo spisu: 6122386541
Dátum vydania rozhodnutia: 30.05.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Lenka Praženková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:6122386541.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Praženkovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v právnej veci žalobcu Juraja Harkotu, bytom Jaromíra Matuška 23/2, Ostrava - Dubina, Česká republika, IČO: 75 834 375, zastúpeného Advokátska kancelária Harkot Legal s.r.o., Letná ulica 1651/17, Hviezdoslavov, proti žalovanému Man Power Industry s.r.o., Pri Podlužianke 3, Levice, IČO: 52 291 120, o zaplatenie 6 024 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 9Cn/9/2023, o nesúhlase Okresného súdu Levice s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m súdom na konanie o spore je Okresný súd Nitra.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica ako súd upomínací listom zo dňa 12. septembra 2022 postúpil spor Okresnému súdu Levice ako súdu príslušnému na jeho prejednanie a rozhodnutie, nakoľko žalobca v zákonom stanovenej lehote navrhol pokračovanie v konaní na príslušnom súde v zmysle § 10 ods. 3 a § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní (ďalej aj „zákon o UK“).

2. Okresný súd Levice listom zo dňa 31. októbra 2023 postúpil spis Okresnému súdu Nitra ako kauzálne príslušnému v zmysle § 22 písm. d) CSP a s poukazom na § 40 a § 471c zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“). V dôvodoch postúpenia uviedol, že od 1. júna 2023 nie je súdom kauzálne príslušným na prejednanie obchodnoprávných sporov. Argumentoval, že pojmovým znakom procesnej intertemporality je princíp okamžitej použiteľnosti novej procesnej úpravy na všetky konania prebiehajúce na súde a začaté podľa doterajších procesných ustanovení. Prechodné ustanovenie CSP k úpravám účinným od 1. júna 2023 neupravuje zachovanie kauzálne príslušnosti, čo vyplýva z gramatického výkladu predmetného ustanovenia. V tejto súvislosti Okresný súd Levice poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) zo dňa 23. augusta 2023 pod sp. zn. 3Ndob/8/2023. Vo vzťahu k záverom o okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy tiež argumentoval názorom vysloveným v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) sp. zn. 6Ndc/19/2023 zo dňa 28. júna 2023 a náleze Ústavného súdu Slovenskej

republiky zo dňa 27. júna 2023 sp. zn. IV. ÚS 257/2023. V tejto súvislosti dodáva, že prijatými závermi nedochádza k porušeniu práva na zákonného sudcu podľa § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ani k porušeniu procesnoprávnej zásady tzv. perpetuatio fori, keď k zmene kauzálnej príslušnosti súdov v obchodnoprávných sporoch došlo na základe zmeny právnej úpravy a jej okamžitej aplikovateľnosti v oblasti nastavení súdnej mapy a kompetencií súdov v rámci súdnej reformy, pričom úprava intertemporality novej procesnej úpravy bola v rukách zákonodarcu. S poukazom na uvedené je podľa Okresného súdu Levice kauzálne príslušný na prejednanie a rozhodnutie sporu Okresný súd Nitra.

3. Okresný súd Nitra listom zo dňa 28. novembra 2023 vrátil spis Okresnému súdu Levice s tým, že nesúhlasí s názorom Okresného súdu Levice, že je kauzálne príslušný na prejednanie sporu. Vo svojom odôvodnení vrátenia spisu postupujúcemu súdu uviedol, že v zmysle ustanovenia § 43 ods. 2 CSP súd, ktorému bol spor postúpený a s týmto postúpením nesúhlasí, pretože má za to, že príslušný na prejednanie je iný súd, pričom je irelevantné, kedy k záveru o svojej nepríslušnosti dôjde, nemôže spor už ďalej tomuto súdu postúpiť, ale je povinný predložiť súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o kauzálnej príslušnosti, a to Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, ktorý je spoločne nadriadený súd Okresnému súdu Banská Bystrica a Okresnému súdu Levice. S poukazom na uvedené Okresný súd Levice predložil spis na rozhodnutie sporu o kauzálnu príslušnosť na najvyšší súd.

4. Svoj nesúhlas s postúpením veci z Okresného súdu Banská Bystrica odôvodnil Okresný súd Levice obdobne ako je uvedené v bode 2. tohto uznesenia s tým, že nie je kauzálne príslušný na prejednanie tohto obchodnoprávneho sporu. Poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Ndob 8/2023, na okamžitú aplikabilitu zmien novej procesnoprávnej úpravy účinnej od 1.6.2023 (vrátane aj neskorších zmien v kauzálnej príslušnosti) s poukazom aj na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6Ndc/19/2023 a sp. zn. 5Ndob/5/2023. Má za to, že na prejednanie tohto sporu je kauzálne príslušný podľa § 22 písm. d) CSP Okresný súd Nitra.

5. Podľa § 14 ods. 1 zákona o UK, odpor, ktorý súd neodmietol, odošle žalobcovi bez zbytočného odkladu spolu s výzvou, aby sa k nemu v lehote 15 dní vyjadril a aby v tej istej lehote navrhol pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa Civilného sporového poriadku.

6. Podľa § 14 ods. 3 zákona o UK, ak žalobca v lehote podľa odseku 1 podá návrh na pokračovanie v konaní, súd postúpi vec do piatich pracovných dní súdu príslušnému na jej prejednanie podľa Civilného sporového poriadku a strany o tom upovedomí. Ak príslušným na jej prejednanie je súd podľa § 2, súd strany upovedomí o pokračovaní v konaní.

7. Podľa § 12 ods. 1 CSP, na konanie v prvej inštancii je príslušný okresný súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Podľa § 15 ods. 1 CSP všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla.

9. Podľa § 22 písm. d) CSP, na konanie v obchodnoprávných sporoch je príslušný Okresný súd Nitra pre obvod Krajského súdu v Nitre.

10. Podľa § 36 ods. 1 veta prvá CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný.

11. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného pojednávania sporu.

12. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o

spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

13. Podľa § 471c CSP, konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Banská Bystrica, Okresnému súdu Levice a Okresnému súdu Nitra, vzhľadom na predloženie spisu Okresným súdom Levice v zmysle ust. § 43 ods. 2 CSP tento spor o kauzálnu príslušnosť prejednal a dospel k záveru, že nesúhlas Okresného súdu Levice je dôvodný a príslušným súdom na prejednanie a rozhodnutie sporu je Okresný súd Nitra.

15. Z obsahu spisu vyplýva, že návrhom na vydanie platobného rozkazu sa žalobca domáhal vydania platobného rozkazu, ktorým súd uloží žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 6 024 eur s príslušenstvom titulom neuhradenia faktúry vystavenej žalovanému dňa 30. januára 2022, splatnej dňa 5. marca 2022 a faktúry vystavenej dňa 28. februára 2022, splatnej dňa 5. apríla 2022 za poskytnuté služby na základe zmluvy o dielo uzavretej medzi žalobcom a žalovaným. Okresný súd Banská Bystrica vydal dňa 8. augusta 2022 platobný rozkaz sp. zn. 36Up/1071/2022, ktorý bol žalovanému doručený dňa 10. augusta 2022. Podaním doručeným súdu dňa 25. augusta 2022 podal proti vyššie uvedenému platobnému rozkazu odpor. Keďže žalobca navrhol pokračovanie v konaní, a to na súde príslušnom na prejednanie veci v zmysle ustanovení CSP, Okresný súd Banská Bystrica postúpil vec na prejednanie Okresnému súdu Levice ako súdu príslušnému na konanie vo veci. Okresný súd Levice listom zo dňa 31. októbra 2023 postúpil spis Okresnému súdu Nitra z dôvodu, že od 1. júna 2023 nie je kauzálna príslušnosť na prejednanie obchodnoprávneho sporu a v zmysle § 22 písm. d) CSP kauzálna príslušnosť súdom je Okresný súd Nitra. V dôvodoch postúpenia poukázal na to, že znakom procesnej intertemporality je procesný princíp okamžitej použiteľnosti novej procesnej úpravy na všetky konania prebiehajúce na súde a začaté podľa doterajších (zrušených) procesných ustanovení. Argumentoval, že prechodné ustanovenia CSP k úpravám účinným od 1. júna 2023 neupravuje zachovanie kauzálnej príslušnosti, čo vyplýva z gramatického výkladu predmetného ustanovenia. V tejto súvislosti poukázal na názor vyjadrení v uznesení najvyššieho súdu zo dňa 23. augusta 2023, sp. zn. 3Ndob/8/2023, ako aj zo dňa 28. júna 2023, sp. zn. 6Ndc/19/2023 a nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. júna 2023, sp. zn. IV. ÚS 257/2023. Uviedol, že týmito prijatými závermi nedochádza k porušeniu práva na zákonného sudcu v zmysle § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ani k porušeniu procesnoprávnej zásady tzv. perpetuatio fori, keď k zmene kauzálnej príslušnosti súdov v obchodnoprávných sporoch došlo na základe zmeny právnej úpravy a jej okamžitej aplikovateľnosti v oblasti nastavení súdnej mapy a kompetencií súdov v rámci súdnej reformy, pričom úprava intertemporality novej procesnej úpravy bola v rukách zákonodarcu. S poukazom na uvedené je názoru, že kauzálna príslušnosť na prejednanie obchodnoprávneho sporu v zmysle § 22 písm. d) CSP je Okresný súd Nitra.

15.1 Okresný súd Nitra listom zo dňa 28. novembra 2023 vrátil spis Okresnému súdu Levice. V liste uviedol, že nesúhlasí s postúpením sporu z dôvodu, že na jeho postúpenie nie sú splnené podmienky v zmysle § 43 ods. 2 CSP, t.j. rozhodnutie spoločne nadriadeného súdu o príslušnosti súdu, a teda Okresný súd Levice nepostupoval správne. Predmetné postúpenie považoval za druhé postúpenie v poradí, pričom poukázal na to, že konanie bolo začaté na Okresnom súde Banská Bystrica a pokiaľ Okresný súd Levice s postúpením z tohto súdu nesúhlasil, tak mal spis bezodkladne predložiť spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti súdu. Nemal teda postúpiť spis ďalej na Okresný súd Nitra. Uviedol, že založiť príslušnosť Okresnému súdu Nitra v zmysle § 43 ods. 2 CSP má právomoc iba najvyšší súd.

15.2 Okresný súd Levice s poukazom na vrátenie spisu Okresným súdom Nitra predložil listom zo dňa 7. decembra 2023 spis najvyššiemu súdu na rozhodnutie tohto sporu o kauzálnu príslušnosť.

16. V rámci novely Civilného sporového poriadku bolo prijaté prechodné ustanovenie obsiahnuté v § 471c CSP, podľa ktorého sa konania začaté podľa predchádzajúcej právnej úpravy a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 (s výnimkou prípadov, kedy osobitný predpis výslovne upravil prechod výkonu súdnictva na iný súd). Uvedené prechodné ustanovenie tak upravuje zachovanie vecnej a miestnej príslušnosti v konaniach začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023. Predmetné prechodné ustanovenie, ale neupravuje zachovanie funkčnej a kauzálnej príslušnosti, čo vyplýva z gramatického (jazykového) výkladu predmetného ustanovenia. Pokiaľ by zákonodarca mal v úmysle zahrnúť v prechodnom ustanovení § 471c CSP aj zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti, urobil by tak obdobne, ako v prípade § 470 ods. 4 CSP.

17. V procesnom práve je pri riešení otázok intertemporality základným princípom okamžitá aplikovateľnosť novej procesnej úpravy na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajších predpisov. Pokiaľ nie je v prechodných ustanoveniach upravené inak, je preto potrebné, aby súdy aj na konania začaté a prebiehajúce podľa predchádzajúcej právnej úpravy, aplikovali novú právnu úpravu, a to od momentu nadobudnutia jej účinnosti.

18. Konanie na Okresnom súde Banská Bystrica ako súde upomínacom bolo začaté dňa 1. augusta 2022. Dňa 14. septembra 2022 upomínací súd vec postúpil Okresnému súdu Levice v zmysle § 14 ods. 3 zákona o UK, teda ešte pred účinnosťou zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov (ďalej len „novela“), ktorým boli s účinnosťou od 1. júna 2023 zmenené aj ustanovenia týkajúce sa vecnej aj kauzálnej príslušnosti súdov v obchodnoprávných sporoch. Od 1. júla 2023 (zák. č. 261/2023 Z.z.) bolo zmenené ustanovenie § 40 CSP, ktoré okrem iného upravilo, že súd kauzálnu, vecnú a funkčnú príslušnosť skúma aj bez námietky počas celého konania, avšak kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch môže skúmať len do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednanie sporu. Prechodné ustanovenie k tejto novele - § 471e CSP o aplikácii tejto zmeny na doterajšie konania mlčí a rieši len aplikáciu ustanovení o abstraktnej kontrole, ktoré táto novela tiež nanovo upravovala. Okresný súd Levice dňa 1. decembra 2023 skúmal svoju kauzálnu príslušnosť, a to pre predbežným prejednaním sporu a pred nariadením pojednávania a spis postúpil Okresnému súdu Nitra. Najvyšší súd má za to, že vzhľadom na okamžitú aplikabilitu novelizovaných procesných ustanovení o kauzálnej príslušnosti Okresný súd Levice mohol skúmať svoju kauzálnu nepríslušnosť na prejednanie tejto veci, i keď ide o spor začatý pred účinnosťou tejto novelizácie. Okresný súd Nitra nepostupoval správne, keď spis listom vrátil na Okresný súd Levice, ale mal spis so svojim nesúhlasom s postúpením veci predložiť na spoločne nadriadený súd. Je totiž neprípustné, aby v prípade, ak súd, ktorému bol spor postúpený (hoci aj v poradí druhým postúpením) pre nesúhlas s týmto postúpením, vracal súdny spis postupujúcemu súdu, napríklad z dôvodu, že má iný právny názor na otázku príslušnosti a pod. Tým sa totiž môže začať reťaziaca sa a nekončiaca výmena spisu medzi týmito súdmi, čo je v rozpore so základnými princípmi Civilného sporového poriadku. Keďže v tomto spore o príslušnosť ide o rad postúpení sporu z Okresného súdu Banská Bystrica cez Okresný súd Levice po Okresný súd Nitra, najvyšší súd nevracal spis bez rozhodnutia Okresnému súdu v Leviciach, aby ho vrátil Okresnému súdu v Nitre na predloženie spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o nesúhlase s postúpením, ale v záujme hospodárnosti konania, pristúpil k rozhodnutiu o príslušnosti, čím došlo k pretrhnutiu tohto reťazenia presúvania spisu s cieľom určenia kauzálne príslušného súdu, ktorý spor meritórne prejedná.

19. Najvyšší súd pri rozhodovaní o príslušnosti, prihliadajúc primerane aj na článok 17 Základných princípov CSP, v zhode s už vysloveným obdobným názorom v rozhodnutí najvyššieho súdu zo dňa 27. júna 2023 sp. zn. 6Ndc/19/2023 a v rozhodnutí Ústavného súdu SR č. k. IV. ÚS 257/2023-58 z 27. júna 2023, poukazuje aj na efektívnosť konania a v neposlednom rade na zachovanie účelu súdnej reformy. Pre úplnosť uvádza, že týmto rozhodnutím nedochádza k porušeniu základného práva na zákonného sudcu (§ 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a ani k porušeniu procesnoprávnej zásady tzv. perpetuatio fori (v zmysle § 36 CSP príslušnosť určená podľa rozhodujúcich skutočností existujúcich v čase začatia konania zostáva zachovaná pre celé konanie [perpetuatio fori]), avšak v danom prípade došlo k zmene kauzálnej príslušnosti na základe okamžitej

aplikability právnej úpravy zmien v nastavení súdnej mapy, či kompetencií súdov v rámci súdnej reformy. Zákonomdarca zrozumiteľne a jednoznačne neupravil, s ohľadom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy, že príslušnosť v obchodnoprávných veciach začatých pred prijatím vyššie uvedených procesnoprávných zmien zostala zachovaná, keďže prechodné ustanovenie v rámci tejto novelizácie procesnoprávných predpisov v tomto duchu prijaté nebolo. Ako už bolo uvedené kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných veciach skúma súd (§ 40 CSP) len do predbežného prejednávania sporu alebo nariadenia pojednávania. Okresný súd Levice preto podľa § 40 v spojení s § 22 písm. d/ CSP kauzálnu príslušnosť v dnom štádiu konania skúmať mohol.

20. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že na konanie v tomto obchodnoprávnom spore je kauzálny príslušný Okresný súd Nitra [§ 15 ods. 1, § 22 písm. d) CSP].

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.